

ليکوال: شريف بهاند

نړيوال امنيت او نړيوال مسؤليت

لومړۍ برخه

د تيرې پيرې له شپږمې لسيزې، يا په بله وينا له کال ۱۹۶۲ راپدېخوا هر کال په دوديزه توگه د المان په سوېلي ښار، مونشن کې د نړيوال امنيت په اړه نړيوال کنفرانس جوړېږي. سر کال هم د نړيوال امنيت ۴۳ کنفرانس له څلويشتو هيوادونو څخه د بېلا بېلو څانگو له ۲۵۰ څخه د زياتو استازو په گډون د فبرورۍ له ۹ - ۱۱ پورې "سوله د خبرو اترو له لارې" تر سرليک لاندې تر سره شو. وينا کونکو په تيره د هيوادونو مشرانو، د بهرنيو چارو او دفاع وزيرانو، د پوځي او امنيتي څانگو پوهانو ... او داسې نورو د نړۍ په اقتصادي سياسي او د چاپيريال ساتنې په ستونزو او همدارنگه په نړۍ کې د جگړې په لاملونو خبري وکړي او په دې اړه يې د خپلو هيوادونو دريځ څرگند کړ. په دې ليکنه کې هڅه شوې، د هغو وينا کونکو د ويناوو ځيني مهمې برخې گرانو لوستونکو ته وړاندې شي، چې هغوي د خپلو هيوادونو د ستراتيژيکو گټو پر بنسټ نه يوازې په سيمه ييز او نړيوال سياست، بلکې په سيمه ييزو کرکچونو او جگړو کې هم ټاکنو کې اغيز لوبوي.

د نړيوال امنيت د ۴۳ کنفرانس په پيل کې د هغه سمبالونکي، پوهاند دوکتور هورست تلچيک Prof. Dr. Horst Teltschik په خپلې لنډې پرانيستونکې وينا کې وويل: "نړيوال امنيت ښه نه، بلکې لا نور هم خراب شوی دی. نه يوازې دا چې د عراق او افغانستان کرکچ لا نور هم ژور شوی، بلکې پر نوموړي هغه نوې شخړې د ساري په توگه د کانکو موضوع او د لبنان اوسني کرکچ ور زيات شوي دي، چې د هغوي حل گډو نړيوالو هاند و هڅو ته اړتيا لري". نوموړی د خپلې وينا په يوې بلې برخې کې وويل: "نړۍ لا نوره هم ناآرامه شوې. په اوسني نړۍ کې د پېشو بدلون نه يوازې گړندی شوی دی، بلکې پېشي لا نورې هم زياتې شوې دي. نو ځکه مور د دغه کنفرانس سرليک "نړيوالې ستونزې او نړيوال مسؤليت" ټاکلی دی.

د کنفرانس سمبالونکي پوهاند دوکتور هورست تلچيک

Quelle: http://www.securityconference.de/konferenz/2007/abschlussartikel_2007.php?

د اسراییلو د بهرنیو چارو د وزیرې زیبی لیونی د وینا مهم ټکي:
 د فبرورۍ په نهمه نیټه د اسراییلو د لومړۍ وزیر مرستیالی او د دغه هیواد د بهرنیو چارو وزیرې،
 زیبی لیونی Tsipi Livni خپله وینا " **د منځني ختیځ سیاسي او امنیتي حالت** " تر سرلیک لاندې د
 کنفرانس گډون کونکو او میلنو ته وړاندې کړه. نوموړې د خپلې وینا په یوې برخې کې وویل،
 "اوسنی آزاده نړۍ له نوو او پراخو گواښونو سره مخامخ ده، چې دغه زورزیاتې پر دیني بنسټ
 ولاړ او موخه یې له خپل حق دفاع نه، بلکې له هغه څخه د نورو د حق په وړاندې کار اخیستل دي.
 په داسې یوه حالت کې لکه د پخوا په څیر دیپلوماتیکې هلې ځلې اړینې نه بریښي، باید د پوځي
 عملیاتو د تر سره کولو له پاره هم لاره پرانیستی وي". لیونی زیاته کړه، "د نړۍ په کچه باید د دوو
 ډلو تر منځه روښانه توپیر وشي، یوه خوا منځلاري او بل لوري بنسټپاله دي. د منځني ختیځ نوی
 حالت هم همداشنای دی". د فلسطین او اسراییلو د کرکیچ په اړه نوموړې وویل: اسراییل " د دوو
 دولتونو د حل غوښتونکی دی او د یوه فلسطیني دولت جوړیدل د سولې له پاره یوازینی حل بلل
 کیږي".

د اسراییلو د لومړۍ وزیر مرستیاله او د بهرنیو چارو وزیرې
 زیبی لیونی

Quelle:

http://www.securityconference.de/konferenz/2007/abschlussartikel_2007.php?

لیونی په خپله وینا کې د لبنان په اړه وویل: " اړینه بریښي، چې د ملگرو ملتونو د امنیت د شورا ۱۵۵۹ او ۱۷۰۱ پریکړې، څومره ژر چې شونې وي، د عمل په ډگر کې پلي کړي شي". همدارنگه هغې د ایران په اړه خپل نظر داسې څرگند کړ: "د ایران او د هغه د مرستندویانو موخه د اسراییلو له منځه وړل دي". په دې توگه " د یوه نوی هولوکاست [د یهودانو ټولوژنه] گواښ رامنځته شوی" دغه گواښ ته په ځواب کې باید نړیوال له ځنډ څخه کار وانه خلي. په سیمه کې آزاده نړۍ په ډیر ځیر سره څارل کیږي. د ایران د مخ په زیاتیدونکو موخو د مخنیوي له پاره کولې شو، یوازې په گډه سره مقاومت وکړو". نوموړې د خپلې وینا په پای کې په ټولو منځلارو ږغ وکړ او له هغوي څخه وغوښتل، چې: " د خپلو ارزښتونو او موخو په اړوند فکر وکړي او په بنسټیزه توگه له ترهگرو سره هیڅ ډول تړونونه لاسلیک نه کړي". ... " بنسټپالي باید په دې پوه شي، چې دوي هرو مرو د آزادي نړۍ شرطونه ته غاړه کیږدي".

د المان لومړې وزیرې انگیلا میرکل د وینا مهمې برخې:

د المان لومړې وزیرې دوکتور انگیلا میرکل، چې اوس د اروپایي ټولني د شورا پراویزه مشرې هم ور په غاړه ده، د فبرورۍ په لسمه نیټه د کنفرانس غړو ته په خپله وینا کې څرگنده کړه، چې اوسني نړۍ په بیلا بیلو برخو کې له سترو ستونزو سره مخامخ ده. خو له نیکه مرغه د هغوي د حل له پاره چانسونه هم شته دي. میرکل نړیوالو ستونزو په تیره بیا د زمکې د لا تودوخي ستونزه، د فلسطینانو او اسراییلو تر منځ کرکیچ او همدارنگه د لبنان له موضوع څخه یادونه وکړه او په دې توگه یې پر متحدو ایالتونو هم نیوکه وکړه او وویل، چې " په نړۍ کې هیڅ یو هیواد دومره ځواک، پیسې او اغیز نه لري، چې په یوازې توگه له دا ډول ستونزو سره مبارزه وکړي" د منځني ختیځ خلک له زیاتو ستونزو سره لاس او گریوان دي، خو دوي ته دا حق ور په برخه دی، چې باید سیاست نه د دوي په

هیلو او نه هم هاندو هڅو سترگي پټي کړي. په مکي معظمي کې خبرې اترې سړی ته دا جرأت ورکوي، ځکه دغه نوښت له سیمې څخه راپورته شوی دی. نوموړې په خپلې وینا کې زیاته کړه، چې، "المان د اسراییلو له دولت څخه ملاتړ کوي، ځکه د اسراییلو شتوالی د المان له پاره ځانگړی ارزښت لري. په همدې اړه یې سوريې ته په خطاب کې وویل، چې له درک شوی چانس څخه تاسو لا تر اوسه گټه نه ده ترلاسه کړې او اوس هم ستاسو پر مخ دیپلوماتیک ور خلاص دی او په دې کې باید هیڅ شک و نه لري، چې "نړیواله ټولنه له اسراییلو او

لبنان څخه په گډه سره ملاتړ کوي".
 مر کل په خپله وینا کې له ایران څخه د هغه د اتمې پروگرام په اړه وغوښتل، چې دغه هیواد باید "پرتله له دغه، هغه او چل ول (نیرنگ) څخه د نړیوالې ټولني غوښتونو ته غاړه کیردي". که نه نو "د ایران اسلامی جمهوریت به د لا زیات گوبنه کیدو تر گواښ لاندې راشي". ځکه "مور په گډه سره هوډ کړي، چې په پوځي برخه کې د ایران د اتمې پروگرام له کار اخیستني څخه مخنیوي وکړو". نوموړې په خپلې دغې لنډې شننې سره په سترو نړیوالو سیاسي لوبغاړو، د ساری په توگه ناتو، اروپایي ټولني، روسیې او چین ږغ وکړ، چې د دغو گواښونو په وړاندې خپل مکلفیتونه درک کړي. د ناتو سازمان د امنیت او دفاع د سیاست په برخه کې یوه ډیره عالی بیلگه گڼل کیري او دغې ټولوالي ته اوسمهال تر ټول زیات په افغانستان کې اړتیا ده. د المان لومړي وزیرې، انگیلا میرکل وویل، چې د ناتو سازمان په افغانستان کې "له یوه آزمون سره" مخامخ دی. طالبان غواړي، زموږ اراده په دغه هیواد کې وازمایي. خو زموږ بری یوازې په دې کې نغښتي دی، چې ناتو په افغانستان کې په ځانگړی توگه پوځي عملیات او د هیواد بیا رغونه په گډه سره پرمخ یوسي.

انگیلا میرکل د آلمان لومړی وزیره او د اروپایي ټولني د شورا اوسني مشره
 Foto: Kai Mörk

Quelle:
http://www.securityconference.de/konferenz/2007/abschlussartikel_2007.php

د روسیې د فدراسیون د مشر ولادیمیر پوتین د وینا لنډیز:

د امنیتي کنفرانس گډون کونکو د روسیې د ولسمشر، ولادیمیر پوتین وینا ته په ډیر تلوار سره په انتظار کې وو. خو نوموړي خپله ډیره ترخه او په سختو کلماتو وینا پر متحدو ایالتونو په نیوکو سره پیل کړه. پوتین د متحدو ایالتونو دولت په دې تورن کړ، چې "دغه هیواد د یو وزری نظام په لټه کې دی او غواړی په یوازې توگه تصمیم نیونکی ووسی" چې دا ډول عمل د بنسټیزو نړیوالو حقوقو تر پښو لاندې کول او تسلیحاتي سیالی ته لمن وهل دي". نوموړی زیاته کړه: "متحدو ایالتونو په ټولو برخو کې له خپلې برستني څخه پښې اوږدې کړي دي"، چې دا له ولسواکۍ سره هیڅ تړاو نه لري". ځکه ولسواکي "د لږکیو د دریځ په پام کې نیولو سره، د ډیرکیو ځواک دی". ... "هر لویدیځوال دې ته چمتو دی، چې

د ولسواکي په برخه کې روسيې ته یو څه ور زده کړي. خو دوي په خپله د هغې زده کولو ته چمتو نه دي".

پوتین متحده ایالتونه او ناتو، نړیوالو حقوقو ته د نه پاملرنې په تور تورن کړل. "مور د وخت د شاهدانو په توګه وینو، چې په نړیوالو چارو کې له پوځي وسایلو څخه له حده زیات او له کنټروله وتلي ګټه اخیستل کيږي، چې پایله یې د پر له پسې کرکيچونو رامنځته کیدل دي".

د روسيې د فدراسیون ولسمشر ولادیمیر پوتین

Foto: Kai Mörk

Quelle:

[Http://www.securityconference.de/konferenz/2007/abschlussartikel_2007.php?](http://www.securityconference.de/konferenz/2007/abschlussartikel_2007.php?)

... نو ځکه "له سړې جګړې څخه په وروسته پراو کې زیات خلک وژل شوي او وسله وال جګړې هم زیاتې شوې دي. د هغه لامل په یو اړخیز حل کې نغښتی دی او د هغه په پایله کې یوه نوې انساني غمیزه رامنځته شوې ده". نوموړی په خپله وینا کې زیاته کړه: "د متحدو ایالتونو دغه سیاست له ګواښه ډک دی. هیڅ څوک د امنیت احساس نه کوي، ځکه هیڅ څوک نه شي کولی ځان تر نړیوالو قوانینو لاندې خوندي وګڼي". د روسيې د ولسمشر په اند، د "کرکيچونو په وړاندې له پوځي ځواک څخه ګټه اخیستل باید وروستي وسیله وي او له هغه څخه کار اخیستنه یوازې د ملګرو ملتونو د امنیت د شورا د پریکړې له مخې مشروع ده. د ناتو او اروپايي ټولني پریکړې نه شي کولی د ملګرو ملتونو د هغو ځای ونیسي".

د بي وسلو کولو په اړه پوتین وویل، چې د ده هیواد اوس هم لکه د پخوا په څیر په دې برخه کې خبرو اترو ته چمتو او د ترلاسه شویو نړیوالو تړونونو پر بنسټ به تر کال ۲۰۱۲ پورې په زرګوني اتمي سټراټیژیکي وسلې له منځه یوسي. د روسيې ولسمشر په دې اړه نړیوالو ته وړاندیز وکړ، چې د یوه تړون له مخې دې په فضا کې د وسلو ځای په ځای کول منع وي. نوموړي په دې اړه ګواښ وکړ: "د فضا پوځي کول به نړیوالې ټولني ته، نه اټکل کونکې پایلې له ځانه سره ولري".

همدارنګه پوتین په ختیځه اروپا [د چک په جمهوریت او پولنډ] کې د توغندیو د دفاعي سیستم ځای په ځای کول هم وغندل او څرګنده یې کړه، چې هغه د وسلو د پراختیا او د هغو د سیالي لامل ګرځي. کوم دلایل [له ایران او شمالی کوریا څخه ویره]، چې واشنگټن د هغوي د ځای په ځای کولو له پاره وړاندې کوي، غیر معقول او د منلو وړ نه دي. پوتین په دې اړه وویل: "مور باید په دې اړه له ځانه عکس العمل وښيي". د توغندیو دغه دفاعي سیستم به د روسيې په وړاندې بې اغیزه وي. ځکه "مور داسې وسلې په واک کې لرو، چې دغه سیستم له منځه یووړي شي".

له دې موضوع وروسته پوتین د ختیځې اروپا په لوری د ناتو پر پراختیا هم نیوکې وکړې او زیاته یې کړه، چې د شمالی اتلانټیک پوځي تړون (ناتو) پوځي زیربنا ان زموږ تر پولو پورې رارسیدلې ده. که څه هم د روسيې له دولت سره د هغه د تضمین له پاره ژمنه شوې وه، چې د ناتو د سازمان پوځي ټولګي به په ختیځ المان کې نه ځای په ځای کيږي. په همدې اړه نوموړي په مستقیمه توګه د کنفرانس له ګډون کونکو څخه وپوښتل، "اوس دغه تضمین چیرې دی؟" که نه نو دا یو لمسونکی عمل دی او دوه اړخیزه باور له منځه وړي. هغه زیاته کړه: "تاسو" غواړي، مور د نوو کرښو او دیوالونو جوړولو ته اړ کړي، چې دا یو ځل بیا د قارو د جلا کولو په مانا ده".

د ولادیمیر پوتین دغې روښانې او په ترڅو او سختو کلماتو وینا، د لویدیځو هیوادونو لوړ پوړي سیاستوال د ساری په توګه د المان لومړي وزیر، انګیلا میرکل، د متحدو ایالتونو د دفاع وزیر، رابرت ګینس، د متحدو ایالتونو د جمهوري غوښتونکو د ګوند سناتور، جان مک کین، د ناتو عمومي منشي، یاپ د هوپ سخفر او داسې نور هک او حیران کړل. جان مک کین، چې پر پوتین ډیر په قهر و، د یوې خبرې ناستې په ترڅ کې، پر متحدو ایالتونو د نوموړي تورونه رد کړ او وویل، چې: "پر نړۍ یو نظام واکمن نه او نه هم نړۍ د متحدو ایالتونو تر واکمنې لاندې ده" او زیاته یې کړه: "متحدو ایالتونو سره جګړه په یوازې توګه نه ده ګټلې، هغه د شمالي اتلانتيک ټلوالې ګټلې ده".

جان مک کین، چې هم په خپلو روښانو خبرو سره نامتو دی، وویل، "زه په روسیه کې د ولسواکۍ په راتلونکې اندیښمن یم". نو ځکه نوموړي سناتور "له یوې زورواکې روسيې څخه خبرې وکړی، چې کیدای شي، د لویدیځې ولسواکۍ په وړاندې یو ګواښ رامنځته کړي".

د شمالي اتلانتيک د پوځي ټلوالې (ناتو) عمومي منشي یاپ د هوپ سخفر د پوتین د وینا په وړاندې په قهر سره عکس العمل وښود او څرګنده یې کړه.

کین اړخ ته د ناتو عمومي منشي یاپ د هوپ سخفر او بنی اړخ ته د جمهوري غوښتونکو د ګوند سناتور، جان مک کین

"څه چې پوتین وویل، هغه د ناتو او روسيې تر منځ د همکارۍ له ژمنو سره اړخ نه لګوي".

زه هغو ته د ژمنو تر پښو لاندې کول وایم" د ختیځ په لوري د ناتو د پراختیا په اړه سخفر وویل، "زه په دې برخه کې خپله ناهیلې نه شم پټولی. څنګه کیدای شي، څوک اندیښمن وي، کله چې پولو ته یې د قانون پر بنسټ ولاړ دولت او ولسواکۍ ور نږدې کيږي".

نور بیا